

ERASMUS+ mobilumo projektas „Andragoginio meistriškumo tobulinimas – suaugusiųjų mokymosi kokybei didinti“ pusiaukelėje

Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos (paraiškovas), Valstybės ir savivaldybių tarnautojų mokymo centro „Dainava“, VšĮ Klaidos valstybinės kolegijos, Marijampolės Meilės Lukšienės švietimo centro, Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijų centro konsorciumas įgyvendino ERASMUS+ mobilumo projektą „Andragoginio meistriškumo tobulinimas – suaugusiųjų mokymosi kokybei didinti“ (projekto Nr. 2016-LT01-KA104-022902).

Projekto metu parengta metodinė priemonė andragogams „Susitelkti į besimokantįjį“. Metodinėje priemonėje sudėta dalyvių patirtis, sukaupta pirmojo mobilumo vizito Heidelbergo pedagogikos universiteto Tęstinių studijų akademijoje (Vokietija) metu ir dėstytojos Veronikos Strittmatter-Haubold seminarų medžiaga.

Metodinė priemonė skirta andragogams praktikams, turintiems andragoginius pagrindus ir norintiems tobulinti savo kompetenciją. Projekto grupės darbu vadovavo projekto turinio ekspertas Arūnas Bėkšta. Jūsų dėmesiui Loretos Gudelių-Gudelevičienės pokalbis su Arūnu Bėkšta.

Mokymo priemonė – koncentruota, struktūruota, iš pirmo žvilgsnio sunkokai skaitoma. Kokiam skaitytojui ji skirta?

Mes ją vadiname ne mokymo, bet metodine priemone, kuri skirta ne kam nors mokyti, bet labiau pasigilinti į suaugusiųjų mokymo ir mokymosi subtilybes. Ši priemonė parengta pagal ERASMUS+ programos mobilumo projekto „Andragogų meistriškumo tobulinimas – suaugusiųjų mokymosi kokybei gerinti“ rezultatus.

Specialiai Vokietijoje ieškojome įstaigos, galinčios pasiūlyti labai aukšto lygio ekspertą, kuris atvertų naujus langus į suaugusiųjų mokymąsi. Labai džiaugiamės, kad pavyko susitarti su Heidelbergo pedagogikos aukštąja mokykla, kuri pasiūlė dėstytoją Veroniką Strittmatter-Haubold. Dėstytoją mes pažinojome iš ankstesnių projektų, todėl žinojome, kad tai bus tai, ko mums iš tikrųjų reikia.

Taigi, tiesiai atsakau į klausimą – priemonė skirta patyrusiems suaugusiųjų mokytojams, turintiems andragogikos žinių pagrindus, kurie išmano ir darbe taiko pagrindinius suaugusiųjų mokymosi principus, supranta terminologiją. Ši priemonė praplečia andragogikos žinių lauką ir veda gilyn. Suprantama, kad tai nėra literatūra, skirta paskaityti prieš miegą. Tai profesionalo tobulinimosi instrumentas.

Kodėl dalį, nors ir glaustai, metodinės priemonės skiriate suaugusiųjų mokymosi koncepcijoms aptarti?

Bet kurios srities specialistas, laikantis save profesionalu, nieko nepasiekis, neišmanydamas savo srities teorinių pamatų. Ar galėtume įsivaizduoti tiltų konstruktorių, neišmanantį

medžiagų atsparumo, arba fiziką, nežinantį fizikos dėsnų? Skamba absurdiškai, ar ne? Bet kai kalbame apie mokytojus, dėstytojus, tai kažkodėl neatrodo taip absurdiška. Nestebina kokios nors srities dėstytojas, kuris neturi nei pedagoginių, nei andragoginių žinių. Manoma, užtenka, kad jis išmanytų savo specialybės dalykus. Dažnai apie mokymą jis supranta taip, kaip jį patį kažkada kažkas mokė. Po to stebimės, kodėl žema mokymų kokybė. Kaip tik todėl, kad tai darantys žmonės nelabai išmano, ką ir kaip daryti ir kodėl atsitinka taip, o ne kitaip. Žinoma, negalima absoliutinti. Yra labai daug puikių mokytojų ir dėstytojų, kurie turi įgimtą mokytojo talentą, kurie skaito, dalyvauja įvairiuose mokymuose ir taip tobulėja, tačiau jiems reikalinga pagalba. Ši priemonė ir yra tokia pagalba.

Kaip sakė vienas iš žymių XX amžiaus mąstytojų Kurtas Lewinas (1890–1947): „Nėra nieko praktiškesnio už gerą teoriją“ (<https://www.toolshero.com/toolsheroes/kurt-lewin/>). Teorijos išmanymas padeda suprasti, kas vyksta, leidžia pasirinkti teisingus metodus ir instrumentus, padeda numatyti galimas veiksmų pasekmes. Taigi, geras teorijos išmanymas yra profesionalo gidas jo veikloje. Neišmanydamas teorijos, žmogus yra kaip laivas rūke be kompasu ir be žemėlapiu. Jis kažkur plaukia, bet kur nuplauks ir ką ten ras – neaišku.

Aptarkite plačiau projekto dalyvių atsivežtus ir Jūsų aprašytus aktyvius mokymosi metodus.

Veronika Strittmatter-Haubold mokymų metu taikė daug ir įvairių mokymosi metodų, kuriuos mokymų dalyviai grįžę iš Vokietijos aprašė, o aš sudėjau į vieną dokumentą. Metodus

suskirstėme į kelias grupes:

1. Metodai, skirti mokymų pradžia: susipažinimas, apšilimas, lūkesčių nustatymas, programos pristatymas.
2. Grupinio mokymosi metodai, taikomi dėstyto metodu, skirti įtraukti dalyvius į bendrą mokymąsi.
3. Metodai, skirti apibendrinimui ir refleksijai.

Kai kurie metodai mums jau buvo žinomi ir mes juos taikome savo praktikoje. Tačiau čia dar kartą galėjome juos išbandyti patys ir aptarti, kaip jie veikia, kada ir kaip juos geriausiai taikyti. Kiti metodai buvo dar nematyti ir nebandyti ir papildė mūsų „instrumentų dėžę“.

Pavyzdžiui, lūkesčiams nustatyti labai gerai tinka metodas „Užbaik sakinį“, kai mokymų pradžioje dalyvių prašoma pagalvoti ir trumpai išsakyti, ko jie tikisi iš seminaro (mokymų), ir užbaigti sakinį: „Šis seminaras bus puikus, jeigu...“ Duodama keletą minučių pagalvoti ir prašoma dalyvių išsakyti savo mintis, kurias dėstytojas surašo stendinio popieriaus lape. Taip sužinome, ko dalyviai tikisi iš seminaro (mokymų) tiek organizacine, tiek ir turinio prasme. Dėstytojas turi aptarti lūkesčius ir paaiškinti, kaip jie bus patenkinti. Lūkesčių lapas paskui naudojamas seminarui aptarti, apibendrinti, pasitikrinti, ar buvo išpildyti dalyvių lūkesčiai.

Smagus skirstymo į grupes metodas pagal kortų rūšį (♠, ♣, ♥, ♦, raudonos, juodos) arba pagal kortų akių skaičių (2, 3, 4, 5, 6, damos, karaliai ir t. t.). Parenkama tiek kortų rūšių grupių, kiek yra dalyvių. Kortos sumaišomos ir dalyviai traukia kortą. Išsitraukę kortas, susiranda kitus grupės narius.

Išsiaiškinti grupės nuomonę kokių nors klausimu tinka įvairūs balsavimo metodai. Pavyzdžiui, norint išsiaiškinti, kokios temos grupei svarbiausios, temos surašomos lentoje ir dalyviams duodami trys lipnūs spalvoti taškai, kuriuos jie prikljuoja prie jiems svarbiausių trijų temų. Taip išsiaiškiname, kurioms temoms reikėtų skirti didesnę dėmesį. Taip pat galima išsiaiškinti, kurios temos dalyviams buvo naudingiausios, kai mokymai apibendrinami. Balsavimas tinka įvairiais mokymo atvejais ir visuose mokymo etapuose – pradžioje, dėstyto metodu ir pabaigoje. Jis paprastai užima nedaug laiko, leidžia suaktyvinti grupę ir išsiaiškinti temos supratimą.

Gana žavus metodas dienos apibendrinimui yra „Orų prognozė“. Dalyvių prašoma apibūdinti dieną orų prognozės terminais, pavyzdžiui: „iš ryto buvo miglota, pietų link migla šiek tiek išsisklaidė ir ėmė ryškėti peizažo detalės ir kelias, kuriuo važiuojame, po pietų užgriuvo užduoties žaibai ir griaustinis“.

Čia paminėjau tik keletą metodų. Iš viso jų suskaičiavome daugiau nei dvidešimt.

Nustebino metodinės priemonės elektroninis formatas. Kodėl pasirinktas būtent toks knygos variantas?

Projekto sąmatoje nebuvo numatyta lėšų metodinės medžiagos leidybai, todėl nusprendėme padaryti elektroninę versiją PDF formatu, kurią bet kas gali nemokamai atsisiųsti iš mūsų asociacijos ar kitų mokymų dalyvių įstaigų interneto svetainių <http://www.lssa.smm.lt/lt/wp-content/>

[uploads/2017/11/Metodin%C4%97-med%C5%BEiaga_Galutinis.pdf](http://www.lssa.smm.lt/lt/wp-content/uploads/2017/11/Metodin%C4%97-med%C5%BEiaga_Galutinis.pdf)

Suprantame, kad dauguma žmonių labiau mėgsta skaityti popierinius leidinius, tačiau elektroninė versija turi ir privalumų: galima atsisiųsti į savo kompiuterį, į planšetinį kompiuterį ar išmanųjį telefoną ir skaityti bet kur ir bet kada, galima atsispausdinti patikusio metodo aprašymą arba visą medžiagą ir skaityti popierinę versiją. Žinoma, svarbu leidybos kaštai. Šiuo atveju tai buvo tik mokymų dalyvių ir mano darbo laikas, kurį skyrėme medžiagai paruošti.

Elektroninė versija turi dar vieną privalumą – joje galima įdėti nuorodų į informaciją kituose tinklalapiuose, kur skaitytojas gali rasti papildomos medžiagos dominančia tema, vaizdo įrašų. Kartais labai sunku aprašyti kokį nors veiksmą, bet gerokai paprasčiau parodyti, kaip tai vyksta. Pavyzdžiui, metodo „Plūduriuojanti / kabanti lazda“ aprašymas. Iš aprašymo ir net iš pridėtų nuotraukų skaitytojui gali likti neaišku, kaip tai įgyvendinti. Vienas iš dalyvių tai nufilmavo ir įrašą perdavė man. Aš jį paskelbiau „Youtube“ ir nuorodą į įrašą įdėjau tekste. Elektroninėje versijoje labai paprasta tiesiog spustelėti ant nuorodos ir pažiūrėti trumpą vaizdo įrašą. Nuoroda į vaizdo įrašą https://youtu.be/h_6j3YF63_A. Išleidus popierinę metodinę priemonę, reikėtų nuorodas suvesti kompiuteriu. Dažnai nuorodos būna ilgokos, padaroma klaidų, o tai erzina.

Manau, kad tokias publikacijas labai nesunku parengti ir jūsų – Kompetencijų centro – mokymams. Žinoma, reikia pasirūpinti tinkamais vaizdo įrašais. Galima paskelbti netgi dėstytojo paskaitos įrašą. Kompetencijų centre turite tam reikalingą įrangą.

Neseniai praverėme 2018 metų duris. Priešakyje Lietuvos 100-metis. Kokį andragogą Jūs matote ant slenkščio ir ko jam palinkėtumėte?

Matau optimistišką, aktyvų ir smalsų andragogą. Siela toki pat jauną kaip ir mūsų valstybę. Tokių, kokie yra tie, kurie renge šią medžiagą. Tai yra ir mano palinkėjimas.

Mobilumo projekto dalyviai Palangoje pertraukėlės metu (iš kairės): Raimondas Natka, Meilutė Apanavičienė, Vilija Lukošūnienė, Inga Bernotienė, Romutė Koncevičienė, Aušra Bagdonavičienė, Danutė Streikuvienė, Rimantas Zajarskas, metodinės priemonės turinio ir darbo grupės ekspertas Arūnas Bėkštas. Nuotr. Loretos Gudelių-Gudelevičienės